

Hau da, euskaldunon ikuskizunak ez daude inolaz ere normalizatuak.

Gaur, zinema-ekoizpenik ez da Aitorren hizkuntza zaharrean. Zulo beltz honek ba ote du irteerarik? Antzerkigintzan elebitasuna nagusitu da. Dena den, elebitasuna baino diglosia hitz egokiagoa izango litzateke. Azken batean, bi hizkuntzetan estreinatzen diren lan guztiak erdaraz (iparraldean ere hasiak dira frantsesez egiten) euskaraz baino emanaldi-kopuru handiagoan taularatzen baitira. Euskara hutsean ia ez dago talderik, Bilboko Maskarada, euskaldunon antzerkiaren ikurra hainbat eta hainbat urtetan, gaztelaniara itzultzen hasi denean. Kantagintza, berriz, egoera onean aurkitzen dugun esparru bakarra da. Inoiz baino kalitate hobea eta sekula baino oparagoa. Mestizaiak emaitza bikainak eman ditu eta bide zuzena aukeratu du aurki dugun milurtearen atarian. Euskaldunon odisea ez da makala izango. □

UNIBERTSITATEA

LONTXO OIHARTZABAL

GIPUZKOAKO UNIBERTSITATEA

Oraintsu hilabete batzuk (hiruzpalau) aitatu zen egunkarrietan eta, gipuzkoar batzuen ustez —Unibertsitateko irakasleak gehienak— Gipuzkoak *bere* unibertsitatea beharko lukeela, oraingo Euskal Herriko Unibertsitatetik bereizi eta bere buruaren jabe izanen litzatekeena. Egun batzuk baino ez zituen egin arazoak komunikabideetan. Berehala itzali zen asmoa ezagutarazteko prestatu zuten idazkiak sortu zuen iskanbilatxoa.

Kezka eta arazoa ez dira, ordea, oraintsukoak. Behin eta birritan aipatu izan dugu, gaztea eta hazkunde azkarra eta handia jasaten ari den Unibertsitatea dela Euskal Herriko hau. Hain urte gutxitan 60.000 ikasle izatera iritsi da, eta datozen

berehalako hiruzpalau urteetan ere gora egingen du, oraindik ere, kopuru horrek.

Ikasle kopuru handiak izateak antolakuntza- eta azpiegitura-arazo larriak sortzen dizkio edozein unibertsitateri; baita gureari ere.

Irakurleak dakikeenez, hiru campusez osaturik dago Euskal Herriko Unibertsitatea: Leioakoa, Donostiakoa eta Gasteizkoa. Funtzionatu, ordea, erabat zentralizaturik funtzionatzen du, Leioan dagoelarik gestio-puntu nagusia eta ia bakarra. Era hain zentralizatuan funtzionatu beharrak nahiko gorabehera sortzen dizkie campus ezberdinetako arazoei: denboraz atzerapen handiegiak edozein kopondu-behar txikienerako ere: irakasle berriak onartzeko eta hautatzeko eginbeharrak direla etab. Unibertsitateko Errektoradu bakarrak geldoegi eta Bizkaia alderako joeraz lan egiten ote duen susmoa eta mesfidantza aspalditxokoa da, Gipuzkoako Campuseko hainbat eta hainbat irakasle-talderen giroan bereziki.

Arazoa ez da susmo hutsetan geratzen. Goirienaren taldeak errektore-dutza hartu zuenean, unibertsitateko funtzionamendua deszentralizatu beharra ikusi zuen, asmo horrez plangintza bat aurkeztu ere aurkeztu baitzuen bere jardunbideko lehen urtean zehar. Plangintza aurkeztu zen, baina ez da inolako urratsik eman; gauzek lehenean jarraitzen dute. Bizkaiari lotuegia ikusten eta sumatzen du irakasle eta bestelako langile askok oraindik ere unibertsitatea; eta ezin ukatuko da horrela ez denik, erabaki-zentrua Bizkaian baitago eta Bizkaiak baitu pisurik handiena bai irakaslegoari eta baita ikaslegoari dagokionean ere.

Hori dela eta, hainbat eta hainbat arazo konpontzerakoan eta erabakitzerakoan Gipuzkoako campusa kalteturik geratu dela sumatu du bertako irakasle asko eta askok azken urteotan zehar; titulazio edo ikasketa berrien onarpenaren kasuan, adibidez, bat aipatzekotan. Campus ezberdinetan ikasketa berdinak ez emateko erabakiaren aurka Bizkaian ere zuzenbide-fakultate berri bat eraikitzearen aldeko ahaleginek eta Goirienaren Errektore-dutza-taldearen jarrera epelak ondoeza eta kez-

ka eragin ditu Gipuzkoako campuseko hainbat eta hainbat estamentutan, bidezkoa den bezala.

Ezin ukatuko da bere unibertsitatea izateko hainbat ikastegi, ikasle eta irakasle ez duenik gaur geroz Gipuzkoak. Bai estatuan eta baita Europako beste zenbait lurraldetan aurki daiteke ikasle eta ikastegi gutxiago duen unibertsitatearik, eta ez horregatik dira handiagoak baino eskasagoak.

Euskal Autonomi Lurraldeetarako erakunde bateratuak erabaki ziren, lurralde historiko bakoitzak lehendik ere bere ez zituen aginte-eremuetarako. Funtzionatu ere horrelaxe funtzionatzen du Euskadi izeneko lurralde autonomoko irakaskuntza-sistema osoak, osasun-eremuak, arrantzukoak etab. Eta dirudienez egokitzen jotzen da gaur egun ere horrela jarraitzea. Lurralde autonomo bereko eskualde guztiak antolakuntza bertsuz eratzea oinarritzat onartzen da politikaren munduan, gutartean behintzat. Oinarrizko irizpide politikoetako bat da antolakuntza batuarena. Eta, uste dudanez, horrela planteatu eta ikusi beharko litzateke Unibertsitateari dagokiona ere.

Hiru lurralde historikoetako unibertsitate-egoera oso desberdina eta berezia denez, ordea, gure unibertsitateko antolakuntzak malgua eta moldakorra izan beharko luke ezinbestean, tokian tokiko egoerak eta beharrek sortzen dituzten arazoan erantzukizuna eta konponbidea lurralde bakoitzeko errektoretzakoen esku jarriz eta utziz. Euskal Herriko Unibertsitateak ez du asmatu orain artean, eta horretan saiatu beharko luke errektoretza-talde berriak. Gaur egun suma daitekeen kezka eta urduritasuna handiagotu baino ez baita eginen, bestela, ondorengo lau urteetan. □

CAMPUS-ETAKO AZPIEGITURAK

Hiru campus ezberdinetan banatuak ditu bere ikastegiak Euskal Herriko Unibertsitateak. Salbuespen batzuk ezik, ez da ikastegirik bikoizten bi campus ezberdinen artean. Ikasi nahi dutenaren arabera, campus batera ala bestera jo behar dute ikasleek. Ikasleen mugikortasun handia dakar antolakun-

tza horrek berekin. Baina Europako eta beste zenbait tokieta-ko unibertsitateetan ere ohizkoa eta erabat onarturik dago kanpoko ikasleen etorria. Hori, berez, ez da arazo baldin eta campus-etan azpiegitura egokiak badaude. Eta azpiegiturak diodanean bizitzeko erresidentziak, liburutegi hornituak, bakarkako eta talde-lanetarako aukera egokiak, jantoki zabalak, ikasge-la ugariak eta antzekoak esan nahi dut, kirola eta soinketa egiteko aukerak ahaztu gabe.

Bizitzeko ikasle-egoitza guttiegi dago gure lurraldeetako hiriburuetan. Donostian ikasi behar duten ikasleen egoera larria da benetan: egoitzarik ez ia eta etxe-alokairuak inon baino garestiagoak: Europa osoko garestienetakoak direla irakurtzeko aukera izan dugu oraindik orain aldizkari berezitu batean. Eta hori gutxi balitz, alokatutako etxebizitzak hutsik utzi behar ekainean, udatiarren etorrera dela-eta; ikasleak erabat azterketa-giroan murgildurik daudenean juxtu-juxtu. Eta irailan etxebizitza berri baten bila hasi behar.

Ez da harritzekoa, beraz, egunero milaka eta milaka ikasle autobusez baldin badabil hiriburutik hiriburura eta lurralde-tik lurraldera, etxebizitza bat alokatzea (horrek berekin daramatzan guztiak kontuan harturik: garbitasuna etab.) baino merkeagoa baita asko eta askorentzat. Unibertsitatera garaiz iritsiko badira ordu t'erdia/bi ordu lehenago etxetik irten beharra suposatzen die horrek asko eta askori; beste ordu t'erdia/bi ordu etxeraterakoan. Egunero hiruzpalau ordu bidaietan. Ikasketetan errenditzeko baldintza kaxkarrak inolako zalantzarik gabe. Alferrik galdutako ordu gehiegi urtean zehar. Merezi ote du horrela ibiltzeak? Unibertsitateko, gobernuko eta udaletxeetako agintarien erantzukizuna da, inondik ere, ikasleentzat bizitza-egoitzak baldintza egoki eta erosoetan jartzea eta antolatzea. Badago zereginik eremu honetan, Donostian bereziki.

Lehenagoko eskola-itxura galtzen doa, zorionez, gure unibertsitatea. Goizeko eta arratsaldeko taldeen banaketa hura ahazten hasiak gara. Eta ikasi nahi badu, goizez eta arratsaldez ikasi behar duenaren kontzientzia hartzen doa poliki-poliki ikaslea, asko kostata bada ere. Ikasketa-plangintza berriek hala eskatuta, egun osoan zehar banatu beharra dago ikasgaien

antolaketa ezinbestean, asko baitira ikasleei eskaini behar zaizkien hautazko ikasgaiak. Ordutegi ireki eta malguak eskatzen ditu unibertsitateko ikasketen plangintza berriak. Egunean zehar etenik gabe eskaintzen dira orain klaseak.

Eta honek zera dakar berez, otorduak egiteko aukerak, kirola eta soinketa egitekoak, bakarka eta taldetxotan lanak prestatzerakoak ere eskaini behar zaizkiela ikasleei, klaserik gabeko ordutako tartek izanen baitituzte ugari hemendik aurrera. Eskasak dira, ordea, horretarako jarrita dauden aukerak gure campus ezberdinetan; eta Gipuzkoakoan bereziki eskasak.

Badago, beraz, zereginik azpiegituren kontu hauetan Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako campus ezberdinetan. Ez da nahikoa ikasketak eskaintzea; baldintza egokitan eskaini beharra dago; eta ikasle gazte asko elkarrekin biltzen direnean behar asko sortzen dela ere ezin ahaztuko dute guztia *aren ardura* dunek. □

SOZIOLINGUISTIKA

KIKE AMONARRIZ

EUSKARA, ZUZENBIDEAREN HIZKERA

Deustuko unibertsitateko Euskara Juridikoaren Mintegiak izenburu bereko liburu mardul eta interesgarria kaleratu du.

Liburua hainbat ikasgaietan banatzen da. Lehenengoan, hizkera juridikoaren berezitasunak eta oinarritzko kontzeptu soziolinguistikoak eta juridikoak azaltzen dira. Bigarrenengan, euskarak mundu juridikoan bizi izan duen historia eskaintzen digu eta ondorengo ikasgaietan berriz, lexiko eta terminologia juridikoa, itzulpengintza eta lege, administrazio eta auzitegietakoa hizkerak lantzen dira.

Horiez gain, administrazio-adierazpideen zerrenda eta euskal testu juridikoen antologia aurki daitezke liburuan.